

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 2019 р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: на тему: «Облік та контроль розрахунків з бюджетом з податку на
додану вартість»

(назва теми)

Виконавець:

студента ЦЗФН_6 курс група М-1

Боршуляка Олега Ігоровича

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий консультант:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Сукупність загальнодержавних і місцевих податків та зборів, які справляються в установленому законодавством порядку, є складовою податкової системи держави. Сучасна економічна ситуація в країні зумовлює реформування всієї податкової системи та впливає на постійні зміни податкового законодавства, у тому числі на адміністрування, нарахування, сплату, облік розрахунків та формування податкової звітності за податком на додану вартість. Вирішення завдань та проблемних питань своєчасного забезпечення грошовими ресурсами дохідної частини Державного бюджету значною мірою залежить від ефективності діяльності контролюючих органів, зокрема, Державної податкової служби України, розробки науково-обґрунтованої системи оподаткування, що відповідає реаліям сьогодення, забезпечує стабільність та зростання податкових надходжень до бюджету і підвищує рівень адміністрування податкових платежів.

Податок на додану вартість є предметом широких дискусій щодо доцільності його застосування та наслідків справляння для економічного розвитку і бюджету країни. ПДВ має багато вад: неефективне адміністрування, проблеми з відшкодування ПДВ, невиконання планових показників надходження, високі ризики використання тіншових схем суб'єктами господарювання при визначенні бази оподаткування тощо.

Дослідженням сутності, функцій, механізму справляння та призначення ПДВ приділено увагу в працях Є. Аткинсона, Д. Бодіна, Л. Єбріла, Д. Коаді, Д. Кунея, Д. Стігліца, Р. Хариса, В. Андрущенко, З. Варналієм, В. Вишневським, О. Даниловим, О. Десятнюк, Т. Єфименко, Ю. Івановим, А. Крисоватим, П. Мельником, В. Мельником, А. Соколовською та ін. Питаннями, що пов'язані з обліком та формуванням звітності з податку на додану вартість у різні часи займалися такі вітчизняні вчені-економісти, зокрема: Дзюба, Кушніренко О., Лесько М., Оксенюк О., Подолянчук О., Чирва А. та інші.

Однак і сьогодні залишаються актуальними питання збереження фіскальної ефективності ПДВ, ефективності його контролю, обліку та справляння, як на рівні держави, так і на рівні суб'єктів господарювання

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування та дослідження теоретичних та практичних особливостей організації обліку і контролю виробничих запасів, розробка рекомендацій з удосконалення їх організації та здійснення.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети було поставлено і вирішено низку завдань, таких як:

- визначення сутності ПДВ як основного бюджетоутворюючого податку з високою фіскальною ефективністю;
- огляд сучасного стану адміністрування та первинного обліку ПДВ;
- визначити теоретичні основи організації та проведення зовнішнього та внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом з ПДВ;
- визначити наявність проблемних питань обліку та контролю операцій формування, справляння та сплати ПДВ;
- охарактеризувати діяльність підприємства та його облікової політики;

- розкрити та критично оцінити організацію та стан первинного, аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з бюджетом з ПДВ на підприємстві;
- дослідити та критично оцінити стан внутрішнього контролю підприємства щодо операцій з виробничими запасами;
- провести аналіз фінансових результатів та прибутковості ТОВ «Бердичівський пивоварний завод»;
- на підставі проведеного дослідження надати пропозиції щодо подальшого удосконалення обліку, зовнішнього та внутрішнього контролю розрахунків з ПДВ, оцінку його фінансового стану.

Об'єктом дослідження є існуюча система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій розрахунків з ПДВ на ТОВ «Бердичівський пивоварний завод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних питань, методичних і практичних завдань, пов'язаних з організацією і веденням обліку, контролю розрахунків з бюджетом з ПДВ, його адміністрування, проблемні питання теми.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи використовувались загальнонаукові та специфічні методи дослідження із застосуванням діалектичного підходу, використання таких загальнонаукових методів пізнання, як поєднання абстрактного й конкретного, індукції, дедукції, аналізу і синтезу, групування й порівняння, конкретизації. У роботі застосовувались такі методичні прийоми контролю, як огляд, документальна перевірка, техніко-економічні розрахунки, аналітичні групування, структурний аналіз, узагальнення, підрахунок.

Інформаційну базу дослідження виступили нормативні та законодавчі документи, що регламентують організацію та ведення бухгалтерського обліку в Україні, ПСБО, МСФО, ПКУ, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку та контролю операцій з виробничими запасами, економічної теорії, довідково-інформаційні видання, матеріали науково-практичних конференцій з обліку, контролю, аудиту, первинні документи, облікові реєстри, фінансова, податкова та статистична звітність.

Практична значимість дослідження полягає у поглибленому вивченні економічної сутності, узагальнення теоретико-методологічних підходів адміністрування податку на додану вартість, визначення значення та особливостей його обліку та контролю надання рекомендацій щодо поліпшення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з бюджетом з ПДВ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань) та 25 додатків. Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 70 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 4 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Організаційно-методичні аспекти обліку розрахунків з бюджетом з ПДВ**» розкрито сутність податку на додану вартість його нормативно-правове забезпечення, бухгалтерські і податкові аспекти обліку розрахунків з бюджетом з ПДВ, питання формування інформації у звітності, дискусійні та проблемні питання обліку та справляння ПДВ.

У другому розділі «**Практичні аспекти та напрями удосконалення обліку розрахунків з бюджетом з ПДВ**» надана загальна організаційна характеристика підприємства та його облікової політики, особливостей розрахунків з бюджетом з ПДВ, визначено напрями удосконалення існуючої системи обліку та формування звітності.

У третьому розділі «**Організаційно-методичні аспекти контролю розрахунків з бюджетом з ПДВ**» розглянуто методологічні основи та діюча практика контролю розрахунків з бюджетом з ПДВ, особливості функціонування системи внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом з ПДВ, визначено напрями удосконалення діючої системи внутрішнього контролю підприємства, проведено аналіз фінансового стану, фінансових результатів та прибутковості підприємства.

ВИСНОВКИ

Тема не перестає бути актуальною у зв'язку із частими змінами податкового законодавства, які іноді бувають суперечливими та призводять до дискусій не лише науковців, але і практикуючих бухгалтерів, органів фіскальної служби та міністерства фінансів України.

В обліку розрахунків з ПДВ виникає багато питань, непорозумінь та суперечностей щодо правильного застосування норм, визнання в обліку сум податкового зобов'язання та кредиту, порядку їх відображення та сплати тощо. Тому розроблена ефективна система внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ дозволить мінімізувати фінансові санкції фіскальних органів, забезпечить фінансову стійкість та економічне зростання підприємств, сприятиме розвитку підприємницької діяльності.

Податок на додану вартість є одним із загальнодержавних податків, який забезпечує стабільність грошових надходжень до державного бюджету.

Податок на додану вартість (ПДВ) - це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

Податок на додану вартість є важливою складовою податкових систем у понад 40 країнах світу, у тому числі в 17 європейських країнах, в Україні він запроваджений у 1992 році. Порядок обчислення і сплати податку на додану вартість регламентується Податковим кодексом України.

Під час оцінки фіскального потенціалу ПДВ було встановлено, що фіскальна ефективність ПДВ прямо залежить від рівня використання пільгового оподаткування, якості податкового адміністрування та реалізації заходів, направлених на недопущення використання схем ухилення від сплати податку.

ПКУ нормативно закріплює позицію бухгалтерського обліку як єдиної інформаційної бази щодо розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість.

Податковий облік ПДВ характеризується наявністю окремих правил щодо:

- відображення в обліку податкового зобов'язання та податкового кредиту з врахуванням правила першої події або за касового методу (для окремих операцій платника податку);

- формування окремих первинних документів обліку, за якими оформлюють операції з ПДВ це: податкова накладна, розрахунок коригувань до податкової накладної, митні декларації (на імпорт і експорт);

- окремі правила коригування (зменшення та відновлення) сум податкового зобов'язання та податкового кредиту – за окремим первинним документом (розрахунок коригувань до податкової накладної);

- окремий реєстр аналітичного обліку ПДВ у формі Реєстру виданих та отриманих податкових накладних;

- окрема форма звітності - декларація з ПДВ та додатки до неї.

Діюча сьогодні система податкового (електронного) адміністрування податку на додану вартість, зокрема, впроваджений нею механізм блокування реєстрації податкових накладних покликана викривати «податкові ями» і «скручування» по ПДВ, щоб визначити та залучити сумнівних платників до відповідальності за податкові порушення і забезпечити безперервність поповнення бюджету. Головною метою впровадження СЕА ПДВ є запобігання зловживань шляхом незаконного отримання відшкодування ПДВ із бюджету.

Відповідно до регламентних документів ДПС важливим напрямом податкового контролю ПДВ є організація комплексного відпрацювання податкових ризиків з податку на додану вартість.

З метою відпрацювання податкових ризиків органами ДФС використовується наступні інформаційно-аналітичне забезпечення: реєстр платників податку на додану вартість (дані податкового обліку та реєстрів підсистеми «Реєстрація платників податків» ІС «Податковий блок»); Єдиний реєстр податкових накладних; дані декларацій та розрахунків з податку на додану вартість, за якими здійснюються розрахунки з бюджетом, та декларацій з ПДВ підприємств, що застосовують спеціальні режими оподаткування (дані податкової звітності з ПДВ підсистеми «Обробка податкової звітності та платежів» ІС «Податковий блок»); інформація з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (журнал обробки відомостей ЄДР підсистеми «Реєстрація платників податків» ІС «Податковий блок»); дані митних декларацій (ЕАІС); інформація про стан розрахунків з бюджетом (АІС «Галузь»).

В якості об'єкта дослідження обрано ТОВ «Бердичівський пивоварний завод» - підприємство харчової промисловості України, зайняте у сфері виробництва та збуту продукції броварства. Бердичівський завод є лідером на ринку пива України

Документальною підставою відображення господарських операцій у фінансовому обліку є «товарні» документи – накладні, рахунки, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, акти виконаних робіт тощо. А податкова накладна є первинним документом і підставою для нарахування податкових зобов'язань із ПДВ у зв'язку з постачанням (продажем) товарів (робіт, послуг) у продавця-платника ПДВ, одночасно - документальним доказом права на віднесення до податкового кредиту витрат зі сплати ПДВ при придбанні товарів у покупця – платника податку. Усі податкові накладні підлягають реєстрації в єдиному реєстрі податкових накладних та за формою, чинною на день такої реєстрації. Підтвердженням продавцю про прийняття його податкової накладної до Єдиного реєстру податкових

накладних є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом операційного дня.

Інформація із зареєстрованих податкових накладних в єдиному реєстрі переноситься до Податкової декларації з ПДВ та забезпечує право платнику податку на податковий кредит та відображення його податкового зобов'язання. Показник доданої вартості визначається, як різниця між вартістю реалізованої продукції і затратами на її виробництво та реалізацію, між загальною сумою продажу і загальною сумою закупівель від усіх інших господарюючих суб'єктів.

Суми ПДВ, що підлягають сплаті до бюджету за підсумками звітного (податкового) періоду та задекларовані у податкових деклараціях з ПДВ, сплачуються до бюджету безпосередньо з електронного рахунку платника податку.

Для бухгалтерії проблемними питаннями є правильність відображення даного податку в системі рахунків обліку. Недосконалість системи обліку розрахунків із бюджетом за ПДВ призводить до існування фактів зловживань із боку як підприємств, так і фіскальних органів і обумовлює необхідність пошуку реальних і дієвих способів удосконалення обліку ПДВ у контексті методик розрахунків ПДВ, його первинного та аналітичного обліку.

Задля полегшення самоперевірки рахунки обліку розрахунків із контрагентами (361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами») необхідно вести окремо за операціями з ПДВ і за операціями, звільненими від ПДВ. Наприклад, використовувати субрахунки 3611 «Розрахунки з вітчизняними покупцями з ПДВ», 3612 «Розрахунки з вітчизняними покупцями без ПДВ».

Для нарахування податкових зобов'язань відповідно до п. 198.5 ПКУ застосовувати субрахунок 6435 «Умовний продаж», який використовувати під час донарахування ПДВ згідно з п. 188.1 ПКУ (до мінімальної бази) і який дозволить виділяти податкові зобов'язання, які справді підлягають перерахуванню на субрахунок 6433.

Ефективне управління грошовими потоками підприємства залежить від правильного планування податкових платежів із врахуванням особливостей податкового навантаження, змін законодавства та цілей суб'єкта господарювання.

Метою контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість є встановлення правильності та своєчасності нарахування та сплати податку на додану вартість підприємства, а також відображення його в обліку та звітності.

До основних ризиків адміністрування ПДВ відносяться наступні:

- Схема шахрайства з ПДВ за рахунок зникненням продавця (фірми - «одноденки»). Дана схема передбачає наявність змови між контрагентами щодо зосередження основного обсягу ПДВ на фірмі - «одноденці», яка зникає, не сплативши його до бюджету.

- Зниження обсягів товарообороту шляхом формування фіктивні накладних, невірною застосування трансфертних цін, тощо .

- Схеми шахрайства при імпорті шляхом заниження митної вартості товарів.

- Фіктивне відшкодування ПДВ.

- Неправильна класифікація витрат - коли підприємство претендує на

податковий кредит за рахунок визнання власних споживчих витрат як витрат на здійснення господарської діяльності.

- Фіктивні або змінені податкові накладні, які формуються з метою збільшення суми податкового кредиту.

- Шахрайство при експорті за рахунок формування фіктивних ВМД з експорту.

Суб'єктами внутрішнього контролю підприємства є штатні внутрішні контролери-ревізори, керівники і співробітники відділів управління підприємств, а також посадові особи інших підрозділів відповідно до покладених на них службових обов'язків.

Поточний внутрішній контроль розрахунків за ПДВ проводиться під час проведення в обліку операцій щодо нарахування та сплати ПДВ

Для того, щоб здійснювати якісний внутрішній контроль розрахунків за ПДВ потрібно розробити систему дій, тобто визначити план перевірки за декількома послідовними етапами, в яких враховані основні процедури для розв'язання завдань перевірки щодо дають всіх господарських операції з ПДВ.

Ефективна система внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ дозволить мінімізувати фінансові санкції фіскальних органів, забезпечить фінансову стійкість та економічне зростання підприємств, сприятиме розвитку підприємницької діяльності.

За даними проведеного аналізу встановлено наступне.

На ТОВ «Бердичівський пивоварний завод» у останні роки відбувається збільшення прибутку від основної операційної діяльності, хоча при цьому на підприємстві відбувається зменшення прибутку від іншої операційної діяльності.

На ТОВ «Бердичівський пивоварний завод» існує можливість збільшити прибуток від основної операційної діяльності на 2434 тис. грн. та 64 тис. грн. за рахунок зменшення адміністративних витрат та витрат на збут.

Діяльність ТОВ «Бердичівський пивоварний завод» є рентабельною.

За аналізований період з 2016 року по 2018 рік активи підприємства постійно зростають. що викликано збільшенням потужностей підприємства або його розширенням.

За аналізований період на підприємстві джерела формування активів збільшувались за рахунок збільшення власного капіталу і лише у останній рік ще й за рахунок поточних зобов'язань підприємства, але питома вага власних оборотних коштів у власному капіталі поступово зменшується, що може свідчити про поступову втрату фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнти фінансової незалежності та автономії значно перевищують нормативне значення, що свідчить про значне перевищення власного капіталу над поточними зобов'язаннями і те, що власний капітал займає більш ніж 90% у всіх джерелах формування активів. Це позитивно характеризує діяльність підприємства.

ТОВ «Бердичівський пивоварний завод» має високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності.

АНОТАЦІЯ

Боршуляк О.І. «Облік та контроль розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного спрямування»

(шифр та назва спеціальності)

«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності».

(назва магістерської програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та класифікації фінансових результатів, теоретико – методичні аспекти їх обліку та відображення у звітності з урахуванням вимог національних та міжнародних стандартів обліку, організаційні основи контролю формування фінансових результатів.

Проаналізовано динаміку фінансових результатів та рентабельності, кореляційно-регресійний аналіз прибутку.

Запропоновано напрямки поліпшення облікового забезпечення формування фінансового результату на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації, удосконалення внутрішнього контролю підприємства

Ключові слова: фінансові результати, аналітичний облік, синтетичний облік, аналіз, контроль, прибутковість

ANNOTATION

Borshlyak O.I. «Accounting and control of payments with the budget from the value added tax»

The work deals with Qualifying work on obtaining a master's degree in specialty «071 Accounting and Taxation» under the master's program

(code and name of the specialty)

for the educational program

«Accounting and audit»

(title of the master program)

- Odessa National Economic University. - Odessa, 2019.

The work deals with the theoretical aspects of the nature and classification of financial results, theoretically - methodological aspects of their accounting and reporting in the account of the requirements of national and international accounting standards, organizational basis for controlling the formation of financial results.

Author analysis the dynamics of financial results and profitability, correlation-regression analysis of profit are analyzed.

We have recommended the directions of improvement of accounting support of formation of financial result on the basis of deepening of analytical display of the accounting information, improvement of internal control of the enterprise are offered.

Keywords: financial results, analytical accounting, synthetic accounting, analysis, control, profitability.